

Tevhid açısından kelimelerimiz ve ölüm

Muhammed Ünverdi: “1- Risâle-i Nur’da icat yaratma mânâsında kullanılmış. İcat kelimesini insanlar veya başka varlıklar için kullanmak doğru olur mu? Meselâ ‘Ben yeni bir makine icat ettim’ demek doğru olur mu? Bilindiği gibi, yaratma kelimesi Cenâb-ı Hak’tan başka hiçbir varlığa isnat edilmez. Risâle-i Nur’a göre Allah’ın icad edişini biraz açar mısınız? 2- İnsan ruhunun alınması olayı nasıl gelişiyor? Ve öldükten sonra insan ruhu nerede bekliyor?”

1- Bütün fiiller Allah’a aittir. Allah’a mahsustur. Allah’tandır. Bize ait fiillerin sorumluluğu bizim olmakla birlikte, bizim fiillerimizi yaratan da Allah’tır. Fakat Allah bize bir irade ve bir iş yapabilme gücü verdiği için, sorumluluğunu da omuzumuza yüklediği için, biz eli mahkûm, fiillerimizde O’na mahsus fiilleri kullanıyoruz. Eli mahkûm diyorum; çünkü biz fiilleri gerçek halleriyle kullanamayız. Fiiller gerçek halleriyle Allah’a aittir. Sadece icat etmek fiili değil, görmek, işitmek, yaşamak, konuşmak, yapmak vs. bizim de kullandığımız, fakat aslen Allah’a ait fiillerdendir. Böyle fiiller çoktur. Böyle ortak fiilleri kullanırken şirk düşüncesi içinde olmamak yeterlidir.

İcad eden şüphesiz Cenâb-ı Allah’tır. O’nun her yarattığı şey yeni bir icaddır. Her varlık O’nun eşsiz icadıdır. Dünya O’nun icadıdır, Âhiret O’nun icadıdır. Dünyanın içindeki her şey O’nun icadıdır. Her yeni gün O’nun bir yeni icadıdır. Keza ahiretin icadıyla bizim istikbalimizi ışıklandıran Allah’tır.¹

Bediüzzaman’a göre insan bir cüz’î iradeye sahiptir ve bu cüz’î irade icatsızdır. Yani ne iyiliği, ne de kötülüğü icat etmeye kabiliyeti yoktur. Sadece onunla şerlerin ve kötülüklerin faili, yani işleyeni olabilir. Bunun için de kötülüklerin mesuliyeti insana aittir.

Hayır ve iyilik hususlarında ise, insan iradesi ve insan eli gerçek fail değildir. Çünkü zaten nefs-i emmâresi o iyiliğe taraftar değildir. O iyiliği isteyen Allah’ın rahmeti, icad eden de Allah’ın kudretidir. Fakat insan, iman ile, arzu ile, niyet ile o iyiliğe sahip olabilir. Demek Allah icad eder, kul iman eder. Kul iman ile sahip olduktan sonra da o iyilik, ona evvelce verilmiş olan vücut ve iman nimetleri gibi geçmiş hadsiz İlâhî nimetlere bir şükür hükmünde olur. Allah’ın vaadi ile verilecek Cennet ise, Rahman’ın fazlından başka bir şey değildir. Görünüşte bir mükâfattır, hakikatte ise fazıldır.² Bu durumda insan bir kısım eşyaya icadı olduğu için sahip oluyor değil; Allah’ın fazlı, lütfu, rahmeti ve ikramı sebebiyle sahip sayılıyor.

Tabiat Risâlesinde eşyayı ve maddeyi Allah'ın var kılması olarak ele alan ve eşyanın icadının Allah'a verilmemesi durumunda bir tek şeyin icadının bütün kâinat kadar müşkül olacağını bildiren Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, bu durumda bir çekirdeğin bir ağaç kadar zorlaşacağını beyan ediyor. İcadın Allah'a verilmesi durumunda ise koca kâinatın bir ağaç kadar, bir ağacın bir çekirdek kadar, koca Cennetin bir bahar kadar, bir baharın da bir çiçek kadar kolayca yaratılacağını açıklıyor.³

Bediüzzaman'a göre kudret, kaderin plânı ve modeli üstünde icad eder.⁴ Allah'ın iki tarzda icadı vardır:

Birinci tarz icat: Allah eşyayı ihtira ve ibda ile icad eder. Yani hiçten ve yoktan yaratır ve vücut verir. Ona lâzım olan her şeyi de hiçten icad edip eline verir.

İkinci tarz icat: Allah eşyayı inşa ve sanat ile icad eder. Yani hikmetini ve çok isimlerinin cilvelerini göstermek gibi çok ince hikmetler için, kâinatın önceden yarattığı zerrelere ve unsurlardan bir kısım varlıkları inşa ediyor. Her emrine tabi olan zerreleri ve maddeleri onlara gönderir ve onlarda çalıştırır.

Demek Allah'ın hem ibdâ' ile yani yoktan var etmek sûretiyle, hem de inşâ ile, yani daha önce yoktan var ettiği mevcut unsurlardan sanatla bir araya getirmek sûretiyle icadı vardır. Varı yok etmek ve yoğun var etmek, en kolay ve hem de Allah'ın sürekli yapa geldiği umumî kanunudur. Bir baharda üç yüz binden fazla canlı çeşidinin şeklinden sıfatlarına, hatta ana zerrelerinden başka bütün hallerine kadar hiçten var eden Allah'ın kudretine karşı "Yoğu var edemez!" denemez.⁵

Bize gelince; biz 'İcat ettim' fiilini kullanırken; kendi çapımızda bir buluş gerçekleştirdiğimizi, bu buluşun Allah'ın icat edişi çapında bir icat olmadığını kastetmemiz yeterlidir. Çünkü bizimkisi buluştur, keşiftir; var olan nesneleri ve maddeleri bir araya getirerek, ana vasfını değiştirmeden yeni bir ürün meydana getirmekten ibarettir. Zaten yaratılmış olan yağı, şekeri, unu bir araya getirip helva yapmaktan ibarettir. Bunu biliyor ve itiraf ediyorsak icat fiilini bu mânâda kullanmamızda sakınca olmaz.

Yani "Ben yeni bir makine icat ettim" demek, tabî ki—hâşâ—"Onu yoktan yarattım" demek değildir. Eğer bu mânâda kullanırsak şüphesiz şirk olur. Burada kullandığımız icat etmek, "buluş ve keşif"ten başka bir şey değildir. Bunu bilerek bu anlamda kullanmamızda bir şirk tehlikesi olmaz.

Görmek ve işitmek fiillerinde olduğu gibi. Gördüm derken, kendi çapımızda bir görmek ile gördüğümüzü, görüşümüzün Allah'ın görüşü çapında bir görüş

olmadığını, bir kul nasıl ve ne kadar görüyorsa bizim de o sınırlar içinde görebildiğimizi kastetmemiz, görmek fiilini bize kullanma izni verir. Yoksa “Gördüm” demekle, Allah’ın gördüğü gibi bir görüşü kastederseniz hem yalan söylemiş, hem de şirke düşmüş oluruz.

Çünkü Allah’ın görmesinde vasıta yoktur, aracı yoktur, madde yoktur, uzaklık yakınlık kavramı yoktur, büyüklük küçüklük mefhumu yoktur. Göze, ışığa ihtiyaç duyma problemi yoktur. Bakıp görmeme problemi yoktur. Gözden (dikkatten) kaçma problemi yoktur. Yani Allah’ın görüşü bizim görüşümüzden çok farklı bir görüştür. Sonsuz ve sınırsız bir görüştür. Görmek fiilini kullanırken de şirke düşmemek için Allah’a ait olan bu ayrıcalıkları kast etmememiz gereklidir.

2- Ölüm en klasik ifadesiyle ruhun bedenden ayrılmasıdır. Allah emir veriyor. Azrail Aleyhisselâm emri alınca, derhal emri uygulayacağı mahalle geliyor. Ve emri üzerinde uygulayacağı kulu,—tabir caizse—derhal masaya yatırıyor. Bu masa bir kaza, bir hastalık, bir kaldırım, bir hatalı adım, bir dikkat kilitlenmesi, bir kalp krizi, bir yumruk, bir silâhâ€ vs. olabilir. Artık ölüm için masanın niteliği, cinsi, şekli, çapı mühim değildir. Hangi cins ve çapta olursa olsun; ölüm getirir. Çünkü emir vardır. Eğer emir yoksa, en ağır cinsten de olsa hiçbir kaza ölüm getirmez. Hurdahaş olmuş araçların içinden sağlam çıkmış insanları çok görürüz. Yürürken kaldırımdan ayağı kayıp düşerek ölen insanı da çok görür veya duyarız.

Emir gelmişse, artık o kul için kurtuluş yoktur. Ölünecektir. Doktorlar, hekimler, tabipler çare olmaz.

Ölünce beden kabre, ruh berzah âlemine gider. Berzah âlemi ruhları kıyamet gününe kadar, yani diriliş gününe kadar, yani mahşer gününe kadar barındıran âlemin adıdır. Oradan ancak yeni bir dirilişle, yani eski bedenine yeniden dönmek sûretiyle çıkabilir. Bu da yeni bir emirle olur. İşte Kur’ân’ın: “Ve sur üflenir. Ve onlar, kabirlerinden kalkıp Rablerinin huzuruna koşarlar. ‘Eyvah bize’ derler. ‘Yattığımız yerden bizi kim kaldırdı? İşte Rahman’ın vaad ettiği! Demek Peygamberler doğru söylemiş!’ İşte tek bir sesledir ki, hepsi birden toplanıp huzurumuza getirilirler. O gün hiç kimseye haksızlık yapılmaz. Ancak işlediklerinizin karşılığını görürsünüz”6 âyetleriyle verdiği haber budur.

Dipnotlar:

- 1- Lem’alar, s. 12
- 2- Lem’âlar, 87, 88
- 3- Lem’alar, 193
- 4- Lem’alar, s. 195

5- Lem'alar, s. 195

6- Yâsîn Sûresi: 51, 52, 53, 54